

Nr 22.

Av herr **Boman**, *angående tillägg till § 19 mom. 2 i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt.*

Genom den vid 1919 års riksdag antagna nya inkomst- och förmögenhetsskattelag skedde en högst betydande skärpning i särskilt aktiebolagens beskattning; sålunda höjdes den progressiva procentsatsen från förutvarande maximum av 5,85 % till 12 %, den högre siffran såsom grundtal, varå skatten för år 1920 bestämdes till 155 % och för vardera av åren 1921 och 1922 till 175 %.

Dessutom infördes den s. k. B-skatten för aktiebolag, som utgår å den del av ett bolags vinst, som ej utdelas till aktieägarna. Enligt bevillningsutskottets uttalande 1919 synes avsikten ha varit att med den nya inkomstskatten ersätta krigskonjunkturskatten, som ju måste upphöra. Som bolagen emellertid hade att erlægga även krigskonjunkturskatt såväl under åren 1919, 1920 som 1921 har bolagens beskattning varit synnerligen tryckande, och då de beskattade vinsterna i många fall torde ha haft sin grund mera i penningvärdets fall än i någon ökning av reallgångarna, lär det nya skattesystemet avsevärt ha skadat bolagen. Dessutom torde vara otvivelaktigt, att den direkta bolagsbeskattningen nått en sådan höjd, att den verkar direkt prissfördrande, sålunda försvagande landets exportindustriers konkurrensförmåga och höjande prisnivån å nyttigheter, avsedda för konsumtion inom landet.

Från målsmän för näringslivet uttalades också redan vid 1919 års riksdag allvarliga betänkligheter särskilt mot den s. k. B-skatten såsom ägnad, att motverka behöflig och önskvärd konsolidering av bolagen.

Skälet varför riksdagen likväl antog B-skatten torde väl ha varit, att den innebär en utväg att förebygga att ett bolags delägare genom att först i bolaget kvarhålla alla vinster i st. f. att utdela dem och senare vid lämp-

ligt tillfälle upplösa bolaget och skifta dess tillgångar. Genom ett dylikt tillvägagångssätt kunde nämligen bolagets delägare komma i besittning av de samlade vinsterna utan att därför drabbas av inkomstskatt. Ett annat förslag, avseende att vid bolags upplösning beskatta dylik vinst, hade vid 1918 års riksdag förkastats såsom innebärande uppenbara orättvisor.

Då B-skatten genom det sätt, på vilket den är byggd, debiteras och uppbäres ett år efter ett bolags övriga inkomstskatt finnes ännu ingen längre erfarenhet om dess olyckliga verkningar. Och uppenbart är att även en obillig skatt är vida mindre kännbar under en högkonjunktur med åtminstone förment rikliga vinster än den kommer att visa sig nu vara, när bakslaget med lågkonjunktur inträtt.

Man måste nämligen fasthålla, att ett affärsföretags bokslutmässiga vinst icke kan fastställas utan en uppskattning av dess tillgångar, och att vinsten på papperet blir lika mycket för stor som företagens tillgångar upp-tagits för högt.

I de fall då dylik vinst utdelats ha bolagen i motsvarande grad försvagats, och att dylik utdelning just tillfölje B-skattens befintlighet icke sällan ägt rum, torde vara ganska säkert. Månet bolag lär även vid den omvärdering nedåt, som nu måste äga rum, av dess tillgångar komma att visa förlust, som får täckas av dess fonder eller, där dessa ej förslå, balanseras som brist i aktiekapitalet.

Då ett dylikt bolag, som ägt sunda förutsättningar framdeles vid mera normala förhållanden åter erhåller vinst, blir bolaget straffbeskattat; dess vinst i sin helhet drabbas ej endast av den vanliga inkomstskatten utan även av B-skatten, ehuru man kunde anse att det snarare bort åtnjuta skatte-lindring. Och ända till dess att bristen i aktiekapitalet är täckt är bolaget av gällande bolagslagar förbjudet att lämna utdelning till aktieägarna. En annan följd av B-skattens befintlighet är att bolagens ledning frestas att uppskjuta verkställande av önskvärda nedskrivningar i hopp att kunna med kommande års vinster täcka desamma. Med den utomordentliga betydelse som aktiebolagen numera äga för landets näringsliv och aktiebolagslagarna genom sina bestämmelser om avsättning till reservfond och om utdelning avse att giva ekonomisk stadga åt bolagen, är det av vikt, att icke skattelagarna motverka detta syfte.

Med den motivering, jag sålunda anfört, skulle jag helst vilja föreslå ett borttagande av B-skatten ur skatteförordningen, men då jag ej vågar på-räkna framgång för ett dylikt yrkande, då ju skatten i viss mån kan för-

svaras, så länge den drabbar endast vinst, som lagligen kan utdelas men ej kommer till utdelning, avstår jag därifrån.

När det däremot gäller sådan vinst i ett bolag, som icke lagligen får utdelas, synes mig däremot B-skatten sakna varje berättigande. En dylik jämkning i lagen torde sakna nämnvärd betydelse i budgethänseende. Hela B-skatten uppgick nämligen för år 1920 till 10,622,801 kronor och är uppförd i riksstaten med för 1921 5,000,000:— kr., för 1922 7,000,000:— kr. och för $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$ 1923 100,000:— kr.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta ett tillägg till § 19 mom. 2 av förordningen om inkomst- och förmögenhets-skatt av innehåll, att B-skatt utgår endast å sådan vinst, som av bolaget lagligen kunnat utdelas till aktieägarne.

Stockholm den 20 januari 1922.

Gustaf Boman.